

Hilâfette Vatandaşlık ve Gayrimüslimlere Muamele

Allah Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurdu: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ **"Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."** [Enbiya 107]

• İslam; din, mezhep, ırk veya cinsiyet ayırt etmeksizin tüm insanlığa hitaben gelmiştir. Hilafette tüm insanlar İslam nizamının tüm faydalarından istifade edecek ve herkesin canı, malı ve izzeti koruma altında olacaktır.

"İslami tabiiyeti (uyruğu) taşıyan herkes, şer'i haklara sahiptir ve şer'i yükümlülüklerle sorumludur." (Hizb-ut Tahrir Hilafet Devleti Anayasa Tasarısı, Madde 5)

• İslam; Batılı ulus devletlerin gelişmesinin temelinde yatan her türlü milliyetçiliği reddeder. İslam tüm bunların üstündedir çünkü kimlik tanımını kapsamlı bir hayat bakışı üzerine inşa eder. Bu bakış açısına göre yaratılmış olan her şey Allah Subhanehu ve Teâlâ'nın mahlûkudur ve O'nun yaratmış olduğu fitrata boyun eğmektedir.

• Toplumsal açıdan İslam tüm halkını etnik veya ırk açısından değil insan olma hasebiyle bakar. Dolayısıyla İslam toprakları içinde yaşayan herkese, din, renk veya ırk gözetmeksizin, vatandaşı olarak itibar eder.

• Vatandaşlık doğum veya evlilikle elde edilmez, ikamet ile elde edilir. Devletin vatandaşlığına sahip olan herkesin korunması ve işlerinin yönetilmesi hiçbir ayrıma maruz kalmadan Devletin üzerine vazifedir. İslami tabiiyeti taşıyan insanların tamamı hem işlerinin güdülmesini, kanlarının, ırzlarının ve mallarının korunmasını hak etmeleri bakımından yönetici karşısında hem de eşitlik ve adalet bakımından kadî'nin karşısında hiçbir ayırım olmaksızın eşittirler.

"Devletin, yönetimde, yargıda, işlerin güdülmesinde yada benzeri konularda tebaanın fertleri arasında herhangi bir ayırım yapması caiz değildir. Bilakis ırk, din, renk ve benzeri özelliklere bakmadan herkese tek bir bakışla bakmalıdır." (Hizb-ut Tahrir Hilafet Devleti Anayasa Tasarısı, Madde 6)

• İslam'da Hilafet topraklarında daimi ikamet eden herkes ırkı veya dini gözetilmeksizin Devletin vatandaşıdır. Hilafet Devletinin vatandaşı olmak için Müslüman olma veya İslam'ın değerlerini benimseme zorunluluğu yoktur. Bunun delili şu hadistir: Peygamber efendimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: «ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ فَإِنْ أَجَابُوكَ فَأَقْبِلْ مِنْهُمْ، وَكُفِّ عَنْهُمْ، ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى التَّحْوِيلِ مِنْ دَارِهِمْ إِلَى دَارِ الْمُهَاجِرِينَ، وَأَعْلِمُهُمْ أَنَّهُمْ إِنْ فَعَلُوا ذَلِكَ أَنَّ لَهُمْ مَا لِلْمُهَاجِرِينَ، وَأَنَّ عَلَيْهِمْ مَا عَلَى الْمُهَاجِرِينَ» **"Sonra kendi darlarından (beldelerinden) dâr-ul muhaciruna (Dâr-ul İslam'a) ayrılmaya (hicrete) davet et ve onlara haber ver ki bunu yapmaları halinde Muhacirlerin lehine olan onların da lehine olur, Muhacirlerin aleyhine olan onların da aleyhine olur."**

• Hilafet devletinde yaşayan gayrimüslimlere Şeriatta "zimmi" olarak hitap edilir. "Zimmi" kelimesi, ahit manasına gelen "zimmet" kelimesinden alınmıştır. İslam, zimmet ehlinin tebaalık haklarını ve yükümlülüklerini garanti altına alan pek çok hüküm getirmiştir. İslam'a göre bizim zimmetimizde olan zimmiler Müslümanların sahip oldukları hakların aynalarına sahiptir ve Müslümanlar için geçerli olan kuralların aynaları onlar için de geçerlidir. İnsaftan (merhamet ve adaletten) bizler için olanlar onlar için de vardır. Bu ise Allah Subhanehu ve Teâlâ'nın şu kavlinin umumiliğinden kaynaklanmaktadır: ﴿إِنَّمَا حُكْمُكُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ﴾ **"İnsanlar arasında hükmettiğinizde adaletle hükmedin."** [Nisa 58] Ve şu kavlinden: ﴿وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْلَمُوا اَعْلَمُوا﴾ **"Bir topluma olan kızgınlığınız sizleri adaletsizliğe sevk etmesin. Adaletli olunuz ki o, takvaya en yakın olandır."** [Maide 8] Ve ehl-i kitap arasında hükmetme hakkında şu kavlinden: ﴿وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم بَيْنَهُم بِالْأَوْسَطِ﴾ **"Eğer hüküm verirken onların arasında adaletle hükmet."** [Maide 42].

• Devlet zimmilerin inançlarına veya ibadetlerine karışmaz. Gayrimüslimler arasında evlilik ve boşanma işleri kendi dinlerine göre fasletilir. Bunun için devlet kendi içlerinden bir hâkim belirler, bu hâkim de aralarındaki anlaşmazlıkları Devletin mahkemelerinde dinlerine göre çözümler. Gayrimüslimlere yiyecek ve giyecek hususunda şer'i hükümlerin izin verdiği çerçevede kendi

dinlerine göre muamele edilir. Tüm diğer Şer'i meselelere gelince, muamelat, ukubat, beyyinat, yönetim nizamı, ekonomi ve benzerleri gibi, Devlet bunların tümünü hem Müslümanlara hem gayrimüslimlere infaz eder. **(Hizb-ut Tahrir Hilafet Devleti Anayasa Tasarısı, Madde 7)** Batılı bir tarihçi olan Adam Metz; Hicretin 4. yılındaki İslam Devleti hakkında şunları demiştir: "...İslam devleti başka dini inançlardan insanlara kendi mahkemelerini kullanmalarına izin vermiştir. Bildiğimiz kadarıyla bunlar kilise mahkemeleriydi ve burada tanınmış ruhban liderler baş yargıçlık yapardı."

- Zimmilere hüsnü muameleyi emreden, onlara kötü muameleyi ve ikinci sınıf vatandaş muamelesini yasaklayan sayısız hadis bulunmaktadır. Rasulullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle demiştir: « أَلَا مَنْ ظَلَمَ مُعَاهِدًا، أَوْ انْتَقَصَهُ، أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ، أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بَعِيرٍ طَيِّبٍ نَفْسٍ، فَأَنَا حَاجِبُهُ يَوْمَ » «**الْقِيَامَةِ**» **"Haberiniz olsun ki, kim bir muahide zulmeder veya hakkını eksik verir veya ona takatının üstünde bir yük yükler veya haksız yere ondan bir şey alırsa kıyamet günü ben onun hasmıyım."** Eski İslam âlimleri Müslümanın zimmiye karşı haklarını da teferruatıyla açıklamışlardır. Meşhur Maliki müçtehid Şaha ed-Din el-Karafi şöyle demiştir: *"Zimmilerin zayıflarına bakmak, fakirlerinin ihtiyacını gidermek, açlarını doyurmak, giydirmek, onlara nezaketle davranmak, komşusu dahi olsa ondan gelen zarara tahammül etmek, Müslümanlar üstün konumda dahi olsalar, Müslümanlar üzerine bir sorumluluktur. Ayrıca Müslümanlar onlara samimiyetle nasihat etmeli, onlara veya ailelerine zarar vermek isteyen, malını çalmak veya haklarını ihlal etmek isteyen herkese karşı korumakla mükelleftirler."*

- İngiliz tarihçi T. W. Arnold, "İslam'ın Tebliğ Tarihi" adlı kitabında Osmanlı Hilafetinde yaşayan gayrimüslimlere muameleyi şöyle tarif etmiştir: "...İmparatorluğun Avrupa'daki bölgelerinde Yunanlar sayıca Türklerden çok fazla olmalarına rağmen, kendilerine tanınan dini hoşgörü, canlarının ve mallarının korunması, onların kısa bir sürede Sultan'ın hakimiyetini Hristiyan güçlerin hakimiyetine tercih etmelerine neden olmuştur." İngiliz yazar H.G. Wells, Hilafette adaletin tatbiki hususunda şunları belirtmiştir: *"Onlar adil hoşgörü geleneğini kurdular. İnsanlara cömertlik ve hoşgörü ruhunu ilham ettiler ve hem insani hem de pratikler. İnsancıl bir toplum oluşturdular ki kendilerinden önceki toplumların aksine bu toplumda sosyal adaletsizlik çok nadiren görülürdü."*

- Müslümanların sahip olduğu ekonomik hakların hepsine zimmi de sahiptir. İşçi olabilirler, şirket kurabilirler, Müslümanlarla ortak olabilirler ve ticaret yapabilirler. Onların malı koruma altındadır. Fakir olduklarında veya iş bulamadıklarında Hilafetin Beyt ül-Mâl'inden yardım alırlar.

- Gayrimüslimler Ümmet Meclisi'ne üye olabilirler. Ümmet Meclisi Halifeyi muhasebe eden ve ona karşı görüşlerini bildiren bir devlet kurumudur. Bu kurumun bir üyesi olarak gayrimüslimler de yöneticilerin zulmünü veya İslami hükümlerin kötü tatbik edilmesini veya hizmetlerdeki eksikliklerini şikayet edebilirler. **(Hizb-ut Tahrir Hilafet Devleti Anayasa Tasarısı, Madde 105)**

- Tarih boyunca Hilafet topraklarındaki zimmiler kalkınma yaşadılar. İngiliz Yahudi tarihçi Cecil Roth; Osmanlı devletinde Yahudilerin gördükleri hüsnü muamele ile Batı Avrupa'daki Yahudilerin çektiklerinden bahseder. İslam beldesi fırsatlar beldesi olmuştur. Salanka'dan gelen Yahudi tabipler Sultan ve Vezirler tarafından istihdam edilirdi. Cam yapımı ve metal işçiliği Yahudilerin tekelindeydi ve yabancı dil bilmelerinden dolayı Venedikli tüccarların en büyük rakipleriydiler.

- İslami vergiler konusunda en çok yanlış anlamalar cizye konusundadır. Bazı tarihçiler hakikatleri çarpıttılar. Miktarı çok yüksek olan cizyeden kurtulmak için zimmilerin Müslüman olmayı seçtiklerini iddia ettiler. Bazıları ise kafalarına göre uydurdıkları %50 gibi cizye oranlarından bahsetmişler.

- Cizyenin farziyetinin delili Kur'an-ı Kerim'de Allah Subhanehu ve Teâlâ'nın şu ayetiyle sabittir: ﴿ قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّىٰ يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَن يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴾ **"Kendilerine Kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resûlünün haram kıldığını haram saymayan ve hak dini kendine din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye verinceye kadar savaşın."** Burada "صَاغِرُونَ" ifadesinden kast edilen, zimminin İslam'ın hükümlerine boyun eğmesidir ve aşağılanması kast edilmez.

• Cizye gücü yeten tüm baliğ ve erkek zimmilerden alınır. Kadın ve çocuklar ve fakirlerden cizye alınmaz. Cizyenin miktarı ise zimmilerin refah durumuna göre belirlenir. Ömer bin Hattab Radiyallahu anh döneminde kişinin refah seviyesine göre üç çeşit cizye miktarı uygulanmaktaydı ki cizye o dönemde Hilafetin vilayetinden vilayetine göre de farklılık göstermekteydi.

Yemen

	Dinar (altın para)	Dinar'ın gramı	Altın'ın gram miktarı
Güç yetiren herkes	1	4,25	4,25 gram

Irak

	Dirham (gümüş para)	Dirhem'in gramı	Gümüş'ün gram miktarı
Zengin	48	2,975	142,80
Orta Sınıf	24	2,975	71,4
İşçi	12	2,975	35,7

Mısır ve Şam Bölgesi

	Dinar (altın para)	Dinar'ın gramı	Altın'ın gram miktarı
Zengin	4	4,25	17
Orta Sınıf	2	4,25	8,50
İşçi	1	4,25	4,25

• Hilafette zimmeden gücünün üstünde vergi almak yasaktır çünkü bu onlara zarar vermek anlamına gelmektedir. Peygamberimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurmuştur: « أَلَا مَنْ ظَلَمَ » **Haberiniz olsun ki, kim bir muahide zulmeder veya hakkını eksik verir veya ona takatinin üstünde bir yük yükler veya haksız yere ondan bir şey alırsa kıyamet günü ben onun hasmıyım.** Bir gün Ömer ibn el Hattab'a çokça mal getirilir. Bunun üzerine Ömer: "İnsanları helak ettiğinizi düşünüyorum." der. Onlar da "Hayır vallahi zorla ve baskıyla almadık." cevabını verirler. Ömer: "Kırbaç ve sopayla da değil değil mi? diye sorar. Onlar da: "Evet" derler. Ömer: Bu benim elimden ve otoritem altında yapılmadığı için Allah'a hamdolsun" der."

"Emevi Hilafet döneminde zimmiler, Hristiyanlar, Zerdüştler, Yahudiler ve Sabyanlar, bugün bile Hristiyan ülkelerde görmediğimiz bir hoşgörü ile muamele görüyorlardı. Dini ibadetlerini yapmakta serbesttiler ve kiliseleri ve tapınakları korunurdu. Kendi âlim ve hakimlerinin verdiği dini hükümlere tabi olacak kadar bağımsızlığa sahiptiler." (Will Durant, Amerikalı yazar ve tarihçi, *The Story of Civilization – The Age of Faith*)

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi adına

Süreyya Emel Yesna